

Presentació

Un curs més, l'Institut d'Estudis Catalans ha maldat per aconseguir els objectius pels quals fou creat l'any 1907: l'estudi de la llengua i l'establiment de la normativa, el desenvolupament i la difusió de la recerca en els diferents àmbits científics, i l'assessorament dels poders públics i altres institucions. La present memòria reflecteix amb detall l'activitat de l'Institut d'Estudis Catalans al llarg del curs 2015-2016, la qual ha estat sostinguda per un pressupost de prop de nou milions d'euros, resultat de l'assignació de la Generalitat de Catalunya i de les aportacions de la Diputació de Barcelona, l'Obra Social La Caixa, el Govern de l'Estat espanyol i altres institucions col·laboradores i patrocinadores, a més dels ingressos propis. La tasca duta a terme ha estat possible gràcies a la dedicació i l'esforç de totes les persones que formen part de la institució o que hi estan vinculades: membres de l'IEC, de les societats filials, de les fundacions, de les delegacions; treballadors, i col·laboradors.

Amb motiu de l'acte commemoratiu de la Diada Nacional de Catalunya del 2015 a la seu de l'IEC, el membre de l'Institut Damià Pons pronuncià el discurs patriòtic «Un futur compartit», que ha estat aplegat en una publicació junt amb els tres parlaments dels anys anteriors, duts

a terme per Salvador Cardús (2012), Carles Miralles (2013) i Josep-Maria Terrabras (2014); en conjunt són una mostra més del rol social i patriòtic de l'Institut.

D'una banda, l'Institut estén l'àmbit d'actuació a tots els territoris dels Països Catalans per mitjà de seus i delegacions: Perpinyà, Castelló de la Plana, Lleida, Alacant, València i Palma, i aquest curs ha iniciat l'activitat a l'Alguer amb una nova delegació. De l'altra, junt amb altres entitats culturals, ha impulsat seminaris i estudis que aporten i exploren les idees sobre com haurien de ser la cultura, la recerca, l'ensenyament, l'economia, la llengua, la societat i la política en la Catalunya del futur. Actualment, a l'IEC, aquest vessant de país conviu amb el vessant científic i d'estudi que caracteritza la institució des que fou creada.

Amb vinculació internacional, des del 1922 l'IEC és membre de ple dret de la Unió Acadèmica Internacional (UAI) i participa en programes de recerca impulsats per aquesta corporació. I, des del 2014, també ho és de l'ALLEA (All European Academies), la federació d'acadèmies europees. Mitjançant la recerca, ha obtingut el reconeixement internacional; ha posat de manifest el valor del patrimoni històric, cultural, artístic i científic del país, i ha contribuït a forjar la identitat nacional.

En el moment present hi ha en funcionament seixanta-vuit programes que, a l'empara de les cinc seccions i de la Presidència, van avançant amb ritmes diferents. Destaquen, entre d'altres, «La societat catalana al segle XXI», que ha arribat a la fase final; «Registre i inventari dels vitralls de Catalunya», que inicia una nova etapa; «Les ciutats mediterrànies: factors de desenvolupament i progrés», que és en la fase de construcció i de cerca de fons europeus, i «Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani», projecte de la UAI, la qual n'ha encomanat la coordinació internacional a l'IEC.

Els resultats de la recerca es difonen per mitjà de les publicacions, en format electrònic o en paper, que a final del curs 2015-2016, han sumat més d'un centenar de títols. El fons de publicacions periòdiques, per la seva banda, està format per seixanta revistes científiques.

La *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut, en l'elaboració de la qual la Secció Filològica ha treballat de fa temps amb estudiosos i col·laboradors externs, està enllestida i serà publicada a final del 2016; al mateix temps, s'han iniciat les tasques per fer-ne una versió més accessible per al gran públic sota el nom de *Gramàtica essencial de la llengua catalana*.

L'Institut s'ha manifestat institucionalment quan els interessos o drets del país han estat qüestionats o s'han vist amenaçats. Aquest curs ha impulsat el *Manifest*

per la dignitat, del 16 de setembre de 2015, i ha emès, entre d'altres, la *Declaració de l'Institut d'Estudis Catalans davant l'exclusió del català en les proves d'accés a l'advocacia*, del 17 de febrer de 2016, i la *Declaració de l'Institut d'Estudis Catalans sobre els objectes del Museu Nacional d'Art de Catalunya i del Museu de Lleida Diocesa i Comarcal procedents de l'antic monestir de Santa Maria de Sixena, adquirits als seus propietaris entre els anys 1983 i 1994*, del 22 de juny de 2016.

La sessió inaugural del curs tingué com a convidat especial Jusèp Loís Sans, president de l'Institut d'Estudis Aranesi - Acadèmia Aranesa dera Lengua Occitana. Jordi Casanova, membre de la Secció de Ciències Biològiques, pronuncià la lliçó inaugural «Animals, tanmateix», i la pianista Alba Ventura interpretà peces d'Enric Granados.

L'activitat musical ha estat present en els principals actes que s'han programat i, com ja és tradició, en el cicle d'estiu *Música al claustre*, aquest any titulat «Tres aspectes essencials de la música catalana», en què intervingueren el Trio Granados, els guitarristes Jaume Torrent i Mauricio Díaz, i el quartet Lux et Umbra.

S'han lliurat els Premis Sant Jordi de l'IEC, que el 2016 han arribat a la vuitanta-cinquena edició. En total, disset borses d'estudi i vint-i-vuit premis han servit per a guardonar científics consagrats, esperonar els joves en la recerca i impulsar la ciència en català.

Al llarg del curs, la Casa de Convalescència ha acollit commemoracions i homenatges: al pare Gregori Estrada, membre de la Secció Històrico-Arqueològica; a Antoni M. Badia i Margarit, Francesc Vallverdú i Carles Miralles, membres de la Secció Filològica, i a Joan Triadú i Font, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Han ingressat a l'IEC nous membres numeraris i membres corresponents,

i aquesta institució ha hagut de lamentar el traspàs dels membres emèrits Joaquim Muns, Salvador Reguant i Jordi Carbonell. Sigui per a ells, el nostre record més sincer.

L'extensa i detallada descripció de l'activitat de l'IEC que conté aquest volum ret comptes de la feina feta i en deixa testimoni per escrit.

ROMÀ ESCALAS
Secretari general